

εκπαίδευση & Θέατρο

Περιοδική έκδοση για την προώθηση του θεάτρου,
του εκπαιδευτικού δράματος, του θεατρικού παιχνιδιού
και των άλλων παραστατικών τεχνών στην εκπαίδευση

Θέατρο του Καταπιεσμένου *αφιέρωμα*

Υπεύθυνος Έκδοσης: Νίκος Γκόβας

Συντακτική Επιτροπή: Κατερίνα Αλεξιάδη, Μπέττυ Γιαννούλη, Χριστίνα Ζώνιου, Μαίρη Καλδή, Τζένη Καραβίτη, Μάριος Κουκου-
νάρας-Λιάγκης, Βάλια Λουτριανάκη, Μυρτώ Πίγκου-Ρεπούση, Γιάννα Πιτούλη, Νάντια Τσενέ, Νάσια Χολέβα

Επιστημονική Επιτροπή Περιοδικού

Marigold Ashwell, Arts Consultant (Drama), UK

Αντώνης Βάος, Εικαστικός, Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Πατρών
Dan Baron Cohen, τ. Πρόεδρος του Παγκόσμιου Οργανισμού για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (IDEA 2004 -2010), Πρόεδρος
της Παγκόσμιας Συμμαχίας για τις Τέχνες στην Εκπαίδευση (WAAE 2006-2010), Σύμβουλος του Δικτύου Παιδαγωγών της Τέχνης
στη Βραζιλία

Άλκηστις Κοντογιάννη, Καθηγήτρια στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Alex Manosordatos, Σύμβουλος & Εκπαιδευτής σε θέματα Τεχνών στην Εκπαίδευση, cdcArts (Centre for the Arts in Development
Communications, University of Winchester), Ηνωμένο Βασίλειο

Χαρά Μπακονικόλα, Ομότιμη Καθηγήτρια Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών

Τηλέμαχος Μουδατσάκης, Καθηγητής Σχολής Επιστημών Αγωγής Πανεπιστημίου Κρήτης, σκηνοθέτης, θεατρολόγος

Josothan Neelands, Professor, Drama Education, Warwick University, Ηνωμένο Βασίλειο

Christiane Page, Professeur des Universités Rennes 2 Γαλλία

David Rammenter, σκηνοθέτης θεάτρου, εκπαιδευτής σε θέματα Τεχνών στην Εκπαίδευση

Αντιγόνη Παρούση, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Πανεπιστήμιο Αθηνών

John Somers, Ομότιμος Καθηγητής, School of Performing Arts, Exeter University, Ηνωμένο Βασίλειο

ISSN 1109-821X

Εκπαίδευση & Θέατρο

Έκδοση έρευνας και προβληματισμού

Τεύχος 16

2015

Το 1ο Τεύχος κυκλοφόρησε το 2001

Ιδιοκτησία: © Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση

Τηλ 210654100 / info@theatroedu.gr

www.theatroedu.gr

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο περιοδικού: journal@theatroedu.gr

Γλωσσική επιμέλεια - διορθώσεις: **Βάλια Λουτριανάκη**

Σελιδοποίηση - εξώφυλλο: **Λίζα Παντελιάδου**

*Το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση είναι επιστημονική ένωση, αναγνωρισμένο
μη κερδοσκοπικό σωματείο και τακτικό μέλος του Διεθνούς Οργανισμού για το Θέατρο στην
Εκπαίδευση (IDEA).*

Σκοπός του περιοδικού είναι να δημιουργήσει έναν διάυλο επικοινωνίας ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς, ακαδημαϊκούς, καλλιτέχνες και φοιτητές, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη συνεργασία του θεάτρου, του εκπαιδευτικού δράματος και των παραστατικών τεχνών με τη διδακτική διαδικασία, όπου και αν αυτή λαμβάνει χώρα, μέσα ή έξω από το σχολείο. Να διαδώσει πληροφορίες, να δημιουργήσει περιβάλλον γνώσης και να προωθήσει την έρευνα του πεδίου αυτού σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Να υποστηρίξει τον διάλογο και την επικοινωνία μεταξύ των αναγνωστών του πάνω σε θεωρητικά αλλά και πρακτικά ζητήματα.

Τα πεδία: Το περιοδικό καλύπτει όλους τους πιθανούς χώρους, οι οποίοι φιλοξενούν τη συνύπαρξη της μάθησης και του θεάτρου/δράματος, όπως:

- ▶ Το θέατρο/δράμα ως αντικείμενο τέχνης και η διδασκαλία του
- ▶ Το θέατρο/δράμα και οι παραστατικές τέχνες ως εκπαιδευτικό μέσο
- ▶ Το θέατρο στην κοινότητα
- ▶ Το θέατρο για την ανάπτυξη
- ▶ Το θέατρο ως κοινωνική παρέμβαση
- ▶ Τα Θεατροπαιδαγωγικά Προγράμματα
- ▶ Η Δραματοθεραπεία και το Ψυχόδραμα
- ▶ Άλλα ζητήματα πρακτικής και έρευνας θεάτρου και παραστατικών τεχνών στην εκπαίδευση

Τι περιλαμβάνει: Το περιοδικό δημοσιεύει επιστημονική αρθρογραφία, πρωτότυπες έρευνες και θεωρητικά κείμενα στο πεδίο του θεάτρου και της εκπαίδευσης. Περιλαμβάνει επίσης παρουσιάσεις καινοτόμων προγραμμάτων, που υλοποιούνται σε σχολεία ή σε κοινότητες, παρουσιάσεις διδακτορικών εργασιών και εργασιών φοιτητών με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, συνεντεύξεις με εξέχουσες παρουσίες του χώρου, ανταποκρίσεις από συνέδρια ή φεστιβάλ και βιβλιοπαρουσιάσεις.

Εργασίες προς δημοσίευση: Όλα τα κείμενα κρίνονται ανώνυμα από μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής και των Ειδικών Επιστημονικών Συνεργατών. Τα άρθρα που τελικά δημοσιεύονται εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων και όχι κατ' ανάγκη της Συντακτικής Επιτροπής. Οι συγγραφείς διατηρούν τα πνευματικά δικαιώματα, αλλά όλα τα δικαιώματα έκδοσης (έντυπης ή ηλεκτρονικής) ανήκουν στον εκδότη (Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση). Οδηγίες για την αποστολή εργασιών στην ιστοσελίδα www.TheatroEdu.gr

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «Εκπαίδευση & Θέατρο» Τεύχος 16, 2015
Ειδικό τεύχος-αφιέρωμα στον **Αουγκούστο Μποάλ** και στο **Θέατρο του Καταπιεσμένου**

6 Εισαγωγικό σημείωμα

10 Μήνυμα για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου
27 Μαρτίου 2009
Αουγκούστο Μποάλ

12 Πολιτισμός και Εκπαίδευση
Αουγκούστο Μποάλ

16 Αουγκούστο Μποάλ (Augusto Boal), 1931-2009
Χριστίνα Ζώνιου

24 Η Μπάρμπαρα Σάντος για το κέντρο Kuringa
και το Θέατρο του Καταπιεσμένου
Συνέντευξη στους Νίκο Γκόβα, Χριστίνα Ζώνιου, Νάσια
Χολέβα

30 Ένα μονοπάτι που σχηματίζεται όσο το περπατάμε:
Θέατρο του Καταπιεσμένου – ιστορική αναδρομή
Μπάρμπαρα Σάντος

36 Σύγκρουση: το ερώτημα του Θεάτρου Φόρουμ
Μπάρμπαρα Σάντος

40 Ο Τζούλιαν Μποάλ για το Θέατρο
του Καταπιεσμένου
Συνέντευξη στη Μαρία Φραγκή

42 Ο Άντριαν Τζάκσον για το Θέατρο
του Καταπιεσμένου και τους «Πολίτες σε Χαρτόκουτα»
Συνέντευξη στη Χριστίνα Ζώνιου
και στον Μάριο Κουκουνάρα-Λιάγκη

48 Ανιχνεύοντας τη θεατρικότητα:
περιγραφικές διαστάσεις του Θεάτρου
του Καταπιεσμένου – το παράδειγμα της Βαρκελώνης
Νάγια Μποέμη

56 Θέατρο του Καταπιεσμένου στη Σερβία και Κροατία:
συζήτηση με τη Σουζάνα Καπλάνοβιτς
και τον Αλεξάντρ Μπάντσιτς
Τάσος Αγγελόπουλος

60 Το Θέατρο του Καταπιεσμένου ως εργαλείο
κοινωνικής ένταξης σε ομάδα
με κοινή εμπειρία απεξάρτησης
Χριστίνα Κρίθαρη

70 Θέατρο του Καταπιεσμένου με την Ένωση Αφρικανών
Γυναικών: κριτική εθνογραφική έρευνα
Χριστίνα Ζώνιου, Νάγια Μποέμη

78 Ακτιβιστική Ομάδα Θεάτρου του Καταπιεσμένου
Νάγια Μποέμη

86 Θέατρο του Καταπιεσμένου:
Θέατρο για προσωπική και κοινωνική αλλαγή
Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου

94 Τα Θεατροπαιδαγωγικά Προγράμματα
και οι τεχνικές Θεάτρου Φόρουμ
Νίκος Γκόβας, Χριστίνα Ζώνιου

98 Θεατροπαιδαγωγικά Προγράμματα
με τεχνικές Θεάτρου Φόρουμ
από το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση
Νίκος Γκόβας

106 Η εφαρμογή τεχνικών Θεάτρου του Καταπιεσμένου στα
Θεατροπαιδαγωγικά Προγράμματα: σημεία προσοχής
Χριστίνα Ζώνιου

110 Οι τεχνικές του Θεάτρου του Καταπιεσμένου
και η παιδαγωγική τους διάσταση: κριτική θεώρηση
στις προοπτικές και στους περιορισμούς της χρήσης
του Θεάτρου Φόρουμ μέσα στη σχολική τάξη
Χριστίνα Βασιλείου

116 Θέατρο του Καταπιεσμένου με την τεχνική του Θεάτρου
Φόρουμ: πειραματική εφαρμογή
στο πλαίσιο μιας τάξης νηπιαγωγείου
Ελένη Γαβαλά, Αντιγόνη Παρούση

124 Το Θέατρο του Καταπιεσμένου
στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
Φανή Αραμπατζίδου, Αλέξανδρος Γεωργόπουλος,
Αντώνης Λενακάκης, Κώστας Μπακιρτζής

132 Εισάγοντας το «Project Προμηθέας»
στη σύγχρονη παιδαγωγική πράξη:
πρόταση εκπαιδευτικής εφαρμογής
εμπνευσμένη από την Αισθητική του Καταπιεσμένου
Θωμάς Γκερλεκτσής

140 Ραντεβού στα... θρανία: εφαρμογή τεχνικών του Θεάτρου
του Καταπιεσμένου στο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Ρόδου
Μαριάννα Νικολάου

146 «Αν ήταν έτσι το σχολείο, θα ήθελα να πηγαίνω όλη
μέρα...». Θεατροπαιδαγωγικά Προγράμματα:
η πρόταση για το νέο σχολείο
Μάριος Κουκουνάρας-Λιάγκης

156 «Πάρε Φόρουμ κι έλα!»
1^η Πανελλήνια Συνάντηση Ομάδων Θεάτρου
του Καταπιεσμένου, 6-8 Σεπτεμβρίου 2013
Νάγια Μποέμη

164 Άρθρα & Βιβλία στα Ελληνικά
για το Θέατρο του Καταπιεσμένου

166 Γλωσσάρι του Θεάτρου του Καταπιεσμένου